

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU : AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBUL'DA ÇIKAR HALK BİLGİSİ DERGİSİ

SAHİBİ : İHSAN HİNÇER

No. 357

NİSAN 1979

YIL : 30 — CİLT : 18

Ankara Efsaneleri :

PAŞA KAYALARI EFSANESİ

Derleyen : Ali Osman GÜZEL

Pursaklar köyünün bir kilometre kadar kuzeyinde bir vadinin iki yamacına sıralanmış, Peri Bacaları'na benzeyen çeşitli boylarda kayalara, köy halkı arasında «Paşa Kayaları» denilmektedir. Bu kayaların meydana geliş sebebinin de şöyle bir efsaneye bağlarlar.

«Günün birinde, görevden dönen Paşa ile askerleri, sıcağın altında yol almaktan hayli acımış ve susamışlar. Hepsinin yanında yiyecek varmış; fakat mola vermek için bir subaşı ararlarmış. Bir müddet sonra, üst tarafı çayır çimen olan bir çeşmeye rastlamışlar ve büyük bir sevinç içinde hemen oraya çadırlarını kurmuşlar. Herkes büyük bir iştahla azıklarını çıkarıp yemeye koyulmuş.

Bu arada, yemek yiyen askerlerden biri çok sıkışmış ve ağzındaki lokmaları, yutmadan bir köşeye çekilerek işlemeye başlamış. Tam bu sırada büyük bir gürültü kopmuş. Paşa dahil bütün askerler Allah tarafından oldukları yerde taş kesilmişler».

Bu, başı şapkalı asker biçimindeki kayalara köy halkı gelip geçtikçe hâlâ hayretle bakmaktadır ve bu efsane her gelen yeni nesile ibret verici bir olay olarak anlatılmaktadır.

KARAGÖL EFSANESİ

Karagöl, Ankara'nın tanınmış güzel bir mesire yeridir. Çubuk ilçesine bir saat kadar uzaklıkta olan bu göl için, bölge halkı arasında şöyle bir efsane anlatılır.

«Bir gün Hızır A.S. rastladığı bir köyün halkını denemek ister ve üstü başı perişan, yaşlı bir fakir kılıfına girer. Köydeki evleri teker teker dolaşarak çok aç ve susuz olduğunu söyler. Onlardan yiyecek içecek ister. Köyün büyük bir kısmının hali vakti yerinde olduğu halde kimse yardım etmez. Gittiği her kapıdan boş döner. Tam umudunu yitirip köyden ayrılacağı sırada; köyün sonundaki eski, bakımsız bir evden kucağında küçük çocuğuyla genç bir kadın çıkar. Bu yaşlı adama acıyarak evine davet eder. Kadın dul olduğunu, bu yüzden evinde doğru dürüst bir şey olmadığını söyleyerek, olduğu kadarını bu yaşlı adamla paylaşır.

Yemeği yedikten sonra Hızır A.S. kadına, çocuğunu alarak kendisini takip etmesini söyler. Hızır A.S. önde, kadın arkada köyün yanındaki yüksekçe bir tepeye çıkarlar. Hızır A.S. kadına gözünü kapamasını söyler. Kadın gözünü yumduğu anda büyük bir gürültü duyulur. Köyün olduğu yer bir anda su ile dolar ve içindeki halk yok olup gider. Aynı sırada, ise genç kadın da kucağında çocuğuyla beraber gölün kenarında taş kesilir.»

Bugün, gölün yanında bulunan bir kayanın bu kadın ve çocuğuna ait olduğu söylenmektedir.

(Bu efsaneleri Mehmet Şener «Pursaklar Köyü, 1924, Çiftçi, İlkokul 4'ten terk» anlatmıştır. Ocak 1979.)